

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 149/02-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. marca 2003 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Daniela Švábyho prerokoval prijatú sťažnosť J. G., bytom Z., zastúpeného komerčnou právničkou JUDr. A. S., B. B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu vo Zvolene v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 260/94 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd vo Zvolene v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 260/94 p o r u š i l právo J. G., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu vo Zvolene v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 260/94 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. J. G. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd vo Zvolene povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 149/02-14 z 28. novembra 2002 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie s'ťažnosť J. G., bytom Z. (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorá bola ústavnému súdu doručená 9. septembra 2002 a na základe výzvy doplnená 14. októbra 2002 a 11. novembra 2002, vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu vo Zvolene (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 260/94.

V rámci prípravy pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, vyjadrením z 18. decembra 2002 a právna zástupkyňa s'ťažovateľa vyjadrením z 20. januára 2003, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 28. januára 2003.

S'ťažovateľ v petite svojej s'ťažnosti žiadal, aby ústavný súd jeho s'ťažnosti vyhovel a nálezom vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov a priznal mu primerané finančné zadost'učinenie vo výške 258 480 Sk.

S'ťažovateľ svoju s'ťažnosť odôvodnil tým, že 16. marca 1994 podal na okresnom súde návrh na zaplatenie 362 990 Sk proti Poľnohospodárskemu družstvu Očová (ďalej len „žalovaný“) a „Odo dňa podania návrhu až do dnešného dňa Okresný súd Zvolen

nerozhodol vo veci samej“. Sťažovateľ tvrdil, že okresný súd „... svojím konaním, resp. nekonaním vo veci Cb 260/94 nedodržiaval zákonný postup a porušil ústavou zaručené právo ...“. Vzhľadom na skutočnosť, že „... okresný súd ... od roku 1994 vo veci nekonal“, žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 258 480 Sk, ktoré „... sme vyčíslili ako inflačný rozdiel ... medzi žalovanou sumou 360 000,-- Sk v roku 1994 a hodnotou tejto sumy v roku 2002 ..., avšak mali sme na mysli vyčíslenie nemajetkovej ujmy, ktorá sťažovateľovi vznikla ...“.

Okresný súd vo svojom vyjadrení „k vecnej stránke podanej sťažnosti“ vykonal chronologický popis jeho jednotlivých úkonov v konaní a uviedol, že „... v spracovanej odpovedi sťažovateľovi zo dňa 5. 11. 2002“ konštatoval, že „... došlo k priet'ahom v konaní, keď znalecký posudok bol predložený až 6. 6. 2002 ...“, no tieto priet'ahy neboli zavinené sudcom, ale znalcom.

V reakcii na vyjadrenie okresného súdu k vecnej stránke sťažnosti právna zástupkyňa sťažovateľa uviedla, že z jeho obsahu „... jednoznačne vyplýva, že zavinením Okresného súdu Zvolen došlo k priet'ahom v súdnom konaní, keď od 28. 8. 1998 do 6. 6. 2002 nebol zabezpečený znalecký posudok, na základe ktorého malo byť vo veci rozhodnuté“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu dotknutého súdneho spisu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľ podal 27. apríla 1994 okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu na sumu 362 990 Sk ako náhrady za ním vykonanú prácu (revízie elektrických zariadení a bleskozvodov) pre žalovaného.

Po vykonaní prípravných úkonov prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 27. septembra 1994 za prítomnosti účastníkov konania a ich právnych zástupcov. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom doplnenia špecifikácie návrhu a predloženia cenníka prác sťažovateľom.

Po zadovážení podkladov potrebných na rozhodnutie (pracovné výkazy, rozsah prác a ich hodnota) okresný súd na pojednávaní 9. mája 1995 medzitýmym rozsudkom rozhodol, že nárok sťažovateľa je opodstatnený čo do právneho základu a o konkrétnej výške nároku rozhodne v konečnom rozsudku.

Pojednávanie konané 18. júla 1995 za prítomnosti účastníkov bolo odročené na neurčito z dôvodu predloženia správy žalovaným, čo v návrhu sťažovateľa neuznáva, kedy uplatnil reklamáciu, ktoré faktúry akceptuje.

Na pojednávaní konanom 31. októbra 1995 sa k predmetu veci vyjadrili účastníci konania, ktorí žiadali vykonanie znaleckého dokazovania. Okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie a zaviazal účastníkov zložiť zálohu na toto dokazovanie. O odvolaní žalovaného proti povinnosti zložiť zálohu rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 41 Cob 62/96 z 15. augusta 1996, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie. Po zložení zálohy žalovaným (7. novembra 1996) okresný súd zaslal súdny spis (14. novembra 1996) Okresnému súdu v Lučenci na jeho doručenie ustanovenej znalkyni. Po vysporiadaní sa okresného súdu so žiadosťou znalkyne o vylúčenie z povinnosti vypracovať znalecký posudok a po urgovaní vypracovania a predloženia znaleckého posudku znalkyňa 4. novembra 1997 predložila okresnému súdu znalecký posudok č. 8/1997.

Pojednávanie stanovené na 16. december 1997 bolo z dôvodu neprítomnosti žalovaného odročené na 21. január 1998. Pred pojednávaním si okresný súd zadovážil vyjadrenia účastníkov k znaleckému posudku a písomné stanovisko znalkyne k ním.

Na pojednávaní konanom 21. januára 1998 došlo ku konfrontácii názorov sťažovateľa a znalca k znaleckému posudku (žalovaný nemal k posudku pripomienky).

Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vykonania ďalších dôkazov navrhnutých účastníkmi.

Vo februári 1998 okresný súd písomnou výzvou zisťoval na Inšpektorátoch bezpečnosti práce v Nitre, Košiciach a Banskej Bystrici potenciálnych znalcov na vykonanie znaleckého dokazovania požadovaného účastníkmi konania. Od oslovených štátnych orgánov dostal negatívnu odpoveď.

Na pojednávaní konanom 7. apríla 1998 boli vypočutí svedkovia a z dôvodu požiadavky účastníkov konania na vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania znalcom z odboru elektrotechnika – silnoprád (z iného ako stredoslovenského kraja) bolo pojednávanie odročené na neurčito.

Na žiadosť okresného súdu z 19. mája 1998 sťažovateľ oznámil 8. júna 1998, že nemá na znalca iné otázky ako doteraz, a žiadal pripustiť zmenu petitu žaloby (oznam sťažovateľa doručil okresný súd žalovanému 13. júla 1998).

Okresný súd uznesením č. k. Cb 260/94-444 z 28. augusta 1998 nariadil kontrolné znalecké dokazovanie (uznesením zo 7. septembra 1998 uložil povinnosť zložiť zálohu na znalecké dokazovanie).

Okresný súd Košice I 14. novembra 1998 vrátil okresnému súdu súdny spis, lebo kontrolný znalec po preštudovaní súdneho spisu odmietol vykonať pre nedostatok svojej aprobácie požadované znalecké dokazovanie (ekonomika – rozpočtovanie elektroinštalačných prác).

Okresný súd 26. novembra 1998 písomne vyzval piatich znalcov, aby mu oznámili svoju spôsobilosť na vykonanie požadovaného znaleckého dokazovania.

Uznesením z 28. decembra 1998 nariadil okresný súd kontrolné znalecké dokazovanie znalcom Ing. L. T., ktorý prevzal súdny spis 23. februára 1999 na dožiadanom Okresnom súde v Trenčíne. V odpovedi na urgenciu okresného súdu z 28. apríla 1999 kontrolný znalec 30. apríla 1999 oznámil, že nemôže vypracovať požadovaný posudok, lebo jeho spolupracovník – špecialista na revíziu elektrotechniky po preštudovaní súdneho spisu odmietol spolupracu.

Okresný súd uznesením z 2. júna 1999 určil ďalšieho znalca na vykonanie znaleckého dokazovania, ktorý vypracoval kontrolný znalecký posudok a doručil ho 12. augusta 1999 okresnému súdu.

Po doručení pripomienok žalovaného k znaleckému posudku a odpovedi znalca na ne na pojednávaní konanom 6. októbra 1999 bol vypočutý kontrolný znalec k ním vypracovanému znaleckému posudku. Účastníkom bola uložená povinnosť opätovne si vyjasniť a vykonzultovať sporné položky.

Žalovaný žiadal 24. novembra 1999 vypracovať ďalší znalecký posudok, a to Ústavom súdneho inžinierstva pri Žilinskej univerzite v Žiline (ďalej len „ústav SI“) a sťažovateľ 9. decembra 1999 žiadal rozšíriť žalobu o úrok z omeškania a nesúhlasil s požiadavkou žalovaného na vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania. Žiadal vo veci konať a rozhodnúť.

Po doručení vyjadrenia žalovaného k návrhu sťažovateľa a po zložení zálohy na kontrolné znalecké dokazovanie (január 2000) okresný súd uznesením z 22. februára 2000 nariadil kontrolné znalecké dokazovanie prostredníctvom ústavu SI.

Okresný súd urgoval 21. augusta a 18. októbra 2000 v ústave SI predloženie znaleckého posudku. Ústav SI 6. novembra 2000 žiadal okresný súd o predloženie ďalších písomných materiálov (revízne správy, súpisy prác, faktúry). Po vyžiadaní týchto dokladov od účastníkov okresný súd 8. decembra 2000 ich predložil ústavu SI.

Okresný súd 26. februára 2001 urgoval predloženie znaleckého posudku a predsedníčka okresného súdu sa listom zo 6. júna 2001 sťažovala riaditeľovi ústavu SI na prieťahy pri vypracovávaní znaleckého posudku.

Opatrením z 20. júna 2001 predsedníčka okresného súdu pridelila predmetnú súdnu vec (sp. zn. Cb 260/94) na prejednanie inému zákonnému sudcovi.

Ústav SI predsedníčke okresného súdu na základe jej sťažnosti 9. júla 2001 oznámil, že ešte stále nemá všetky potrebné materiály. Okresný súd listom zo 17. júla 2001 žiada ústav SI, aby oznámil, ktoré konkrétne materiály potrebuje (30. júla 2001 ústav SI oznámil, že t. č. nemôže konkretizovať požadované, lebo spracovateľ znaleckého posudku je na dovolenke).

Okresný súd 7. septembra a 31. októbra 2001 (už pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty) urguje v ústave SI vypracovanie a predloženie znaleckého posudku.

Dňa 7. novembra 2001 ústav SI žiadal, aby mu okresný súd udelil súhlas na použitie pracovných výkazov a súpisov prác zo znaleckého posudku č. 08/97 ako záväzných podkladových materiálov (nie sú verifikované žalovaným).

Okresný súd 14. novembra 2001 žiadal účastníkov (pod hrozbou poriadkovej pokuty), aby mu do 3 dní predložili verifikované pracovné výkazy a súpisy vykonaných prác. Títo súdu oznámili (19. novembra a 14. decembra 2001), že všetky písomné dokumenty už predložili súdu (prvej znalkyni) v priebehu konania a že tieto tvoria súčasť súdneho spisu.

Ústav SI 24. januára 2002 opätovne žiadal okresný súd o už požadovaný súhlas a o predloženie pôvodného znaleckého posudku. Okresný súd 24. januára 2002 ústavu SI oznámil, že na vypracovanie znaleckého posudku môže použiť tie podklady, ktoré má k dispozícii.

Predsedníčka okresného súdu listom č. Spr. 2018/01 z 23. apríla 2002 upozornila krajský súd, oddelenie pre znaleckú a tlmočnickú činnosť, na nečinnosť ústavu SI a pripojila list adresovaný jeho riaditeľovi (zo 6. júna 2001).

Okresný súd 25. marca a 26. apríla 2002 (pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty) urgoval predloženie znaleckého posudku. Ústav SI 2. mája 2002 okresnému súdu oznámil, že posudok predloží do 15. mája 2002. Okresný súd 27. mája 2002 žiadal jeho predloženie do 3 dní. Ústav SI 6. júna 2002 predložil znalecký posudok č. 24/2000. V tento deň ho okresný súd predložil účastníkom na vyjadrenie v lehote 15 dní včítane predloženia písomných otázok na znalca.

Dňa 28. júna 2002 žalovaný oznámil, že nemá otázky na znalca, a sťažovateľ predložil vyjadrenie s dvomi otázkami. Ústav SI písomne 26. júla 2002 odpovedal súdu na otázky sťažovateľa, ktorý 2. augusta 2002 oznámil okresnému súdu, že už ďalšie otázky na znalca nemá (okrem namietania produktivity v Sk na hodinu). Žalovaný 7. augusta 2002 oznámil, že nemá ďalšie otázky na znalca. Okresný súd 19. septembra 2002 vytýčil termín pojednávania na 24. október 2002. Na tomto pojednávaní bol prerokovaný znalecký posudok a dokazovanie uzatvorené (účastníci už nemali otázky na znalca a ani návrhy na doplnenie znaleckého posudku). Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Uznesenie okresného súdu č. k. Cb 260/94-651 z 30. októbra 2002 o priznaní odmeny znalcovi za vypracovaný znalecký posudok napadol sťažovateľ 18. novembra 2002 odvolaním (namietal výšku hodinovej taxy). Dňa 29. novembra 2002 zaslal okresný súd odvolanie ústavu SI na vyjadrenie.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa odseku 2 citovaného článku ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa odseku 3 citovaného článku ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.“

V petite sťažnosti (jej doplnení) sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd „... sťažnosti vyhovel a v náleze vyslovil, že nekonaním Okresného súdu vo Zvolene vo veci č. k. Cb 260/94 porušil článok 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (...). Zároveň žiadame (...) o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 258.480,-- Sk (...).“

Okresný súd sa vo svojom vyššie citovanom stanovisku jednoznačne nevyjadril k vecnej stránke sťažnosti. Konštatoval len prietahy spôsobené znalcom (ústav SI) pri vypracovávaní znaleckého posudku.

Sťažovateľ vo vyjadrení k stanovisku okresného súdu trval na svojich písomných prednesoch predložených ústavnému súdu a tvrdení, že „(...) zavinením Okresného súdu Zvolen došlo k prieťahom v súdnom konaní (...).

Sťažovateľ viackrát žiadal okresný súd o urýchlenie konania a podal sťažnosť na prieťahy v konaní v zmysle príslušných ustanovení zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov.

Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním vecí na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01). V týchto veciach ústavný súd totiž prihliada aj na vyššie uvedený účel tohto základného práva (I. ÚS 27/02).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd aj v predmetnom prípade bral do úvahy skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/92 a iné) relevantnú pre rozhodnutie, ako aj právnu povahu (charakter) veci.

Predmetom konania na okresnom súde vo veci vedenej pod sp. zn. Cb 260/94 je rozhodovanie o zaplatení náhrady za vykonanú prácu (revízne služby), ktorej výška závisí vzhľadom na vzájomne rozporné tvrdenia účastníkov na výsledkoch znaleckého dokazovania.

Vzhľadom na túto skutočnosť, ktorú potvrdzuje aj vyššie dokumentovaná chronológia úkonov okresného súdu v konaní, ústavný súd konštatuje značnú faktickú zložitosť konania v predmetnej veci najmä v súvislosti so zisťovaním relevantných podkladov na určenie rozsahu vykonaných prác a následne z neho vypočítanej adekvátnej výšky odmeny. Táto faktická zložitosť významnou mierou prispela k pomerne dlhému priebehu konania.

V tejto súvislosti však ústavný súd konštatuje, že zatiaľ čo okresný súd rozhodol čo do právneho základu veci v priebehu jedného roka (od podania žaloby 27. apríla 1994 do 9. mája 1995, kedy medzitýmnym rozsudkom uznal návrh sťažovateľa za opodstatnený), rozhodovanie o výške tohto nároku trvá až doteraz, skoro osem rokov.

2. Ústavný súd v správaní sťažovateľa (a aj žalovaného) ako účastníka konania pred okresným súdom vo veci vedenej pod sp. zn. Cb 260/94 zistil síce viaceré skutočnosti, ktoré prispeli k predĺženiu celkového priebehu a dĺžke konania (napr. postupná špecifikácia žaloby, dodatočné predkladanie písomných materiálov a navrhovanie dokladov na predloženie žalovaným, dožadovanie sa znaleckých dokazovaní a pripomienky k ich výsledkom, dožadovanie sa znalca mimo územia stredoslovenského kraja, rozšírenie žaloby), no v konečnom dôsledku však nemali podstatný vplyv na celkovú dĺžku konania.

3. Pri hodnotení postupu okresného súdu v predmetnej veci ústavný súd posudzoval celkové konanie s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu, a to osobitne do vydania medzitýmneho rozsudku a osobitne po jeho vydaní.

Vychádzajúc z vyššie konštatovanej faktickej zložitosti predmetnej veci, správania účastníka a priebehu konania zisteného zo súdneho spisu ústavný súd kvalifikuje postup okresného súdu do rozhodnutia o právnom základe veci ako konanie, ktoré nevykazuje znaky konania so zbytočnými priet'ahmi. Týmto rozhodnutím súdu – priznaním právneho nároku na náhradu – bol čiastočne odstránený stav právnej neistoty sťažovateľa čo do právneho základu, nie však čo do výšky uplatneného nároku.

Pri skúmaní konania a postupu okresného súdu od vydania medzitýmneho rozsudku (9. mája 1995) doteraz ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o výške uplatneného nároku (napriek konštatovanej faktickej zložitosti predmetnej veci vrátane problémov, ktoré mal okresný súd s včasným dodaním znaleckých posudkov) trvá skoro osem rokov a je v zjavnom nepomere k obdobiu, v ktorom rozhodoval okresný súd o právnom základe predmetnej veci.

V tomto skúmanom období ústavný súd konštatoval zbytočné priet'ahy v konaní spôsobené okresným súdom v období od 4. februára 1997 (uplynutím lehoty na podanie znaleckého posudku) do 4. novembra 1997, t. j. 9 mesiacov. Na vrub okresného súdu bolo potrebné pripísať niekoľkomesačné priet'ahy v konaní aj v období, v ktorom sa na žiadosť okresného súdu vykonávalo kontrolné znalecké dokazovanie ústavom SI, pretože za činnosť súdnych znalcov objektívne zodpovedá všeobecný súd. V tejto súvislosti ústavný súd konštatoval, že okresný súd tomuto znalcovi až na jeho žiadosť zabezpečil všetky podklady potrebné na podanie kontrolného znaleckého posudku, ktoré podľa názoru ústavného súdu bolo potrebné zabezpečiť už v čase nariadenia tohto znaleckého dokazovania.

Vychádzajúc z dôvodov vyššie uvedených v bodoch 1 až 3 a z platnej právnej úpravy v predmetnom občianskom súdnom konaní nemožno hodnotiť postup okresného súdu v posudzovanej veci ako postup, ktorý by zodpovedal ústavou priznanému právu na

prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a príslušným ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku, ktoré sú nevyhnutným predpokladom spoločensky efektívneho, t. j. rýchleho a účinného poskytnutia právnej ochrany.

Vyššie uvedený postup okresného súdu nevykazoval podľa názoru ústavného súdu v označených obdobiach znaky plynulého a efektívneho konania a bol teda konaním so zbytočnými priet'ahmi.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov.

Vzhľadom na doterajší priebeh konania v predmetnej veci a skutočnosť, že ani po uplynutí takmer deviatich rokov od podania žaloby okresný súd nerozhodol o výške uplatneného nároku, považoval ústavný súd za potrebné v zmysle vyššie citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov tak, aby nedochádzalo k porušovaniu práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Podľa ods. 5 citovaného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 258 480 Sk, t. j. „... vo výške inflačného rozdielu medzi žalovanou sumou 360.000,- Sk v roku 1994 a hodnotou tejto sumy v roku 2002, a to na základe údajov Slovenského štatistického úradu ...“.

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu. V danom prípade podľa názoru ústavného súdu preto prichádza do úvahy priznať primerané finančné zadosťučinenie, ktoré je peňažnou protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy (mutatis mutandis I. ÚS 15/02). V posudzovanom prípade sa ústavný súd nestotožnil so zdôvodnením požadovanej výšky primeraného finančného zadosťučinenia, ktorú sťažovateľ odvodzoval výškou inflačného rozdielu medzi žalovanou sumou v roku podania žaloby a jej hodnotou v roku 2002 a vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, ako aj na zásadu spravodlivosti považoval za primerané priznať sťažovateľovi sumu 20 000 Sk.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2003